

Cristian-Dragoș CĂLDĂRARU*

„ODISEEA” DOCUMENTELOR COVURLUIENE

THE “ODYSSEY” OF COVURLUI RELATED DOCUMENTS

- Abstract-

The thousands of documents related to the land of Covurlui, to be found in public or private collections, were, only to a small extent, scientifically used in various Romanian and foreign journals. We intend to present the effort of some Romanian historians, who tried to publish these testimonies related to Covurlui county.

Keywords: Covurlui; documents; mayor; Stoide; Stăhiescu.

Istoria ținutului Covurlui a suscitât un viu interes pentru cronicarii și cercetătorii secolelor XVII-XXI, documentele consemnând toponimicul Covurlui încă de la începutul sec. al XV-lea. Studii aprofundate privind istoria unui ținut nu pot fi făcute fără o descifrare, selectare și interpretare riguroasă a documentelor emise de-a lungul timpului.

La începutul sec. al XX-lea o serie de intelectuali din județul Covurlui au început să strângă documente vechi „covurluiene”. Poate că au fost influențați și de personalitatea politică și culturală a lui Vasile Alexandrescu Urechia, fondatorul instituției gălățene care-i poartă numele, Biblioteca Județeană „V.A.Urechia” Galați. Astfel, personalități precum Nicolae¹ și Constantin² Velichi, Constantin A. Stoide³,

* Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați (cristian_caldararu@yahoo.com).

¹ Alexandru Nicolescu, *Primii 60 ani de activitate ai liceului „V. Alecsandri” din Galați*, Tipografia „Lumina”, Galați, 1928, pp.52,87,170,185-186, „Velichi Nicolae, absolvent cu șapte clase al liceului Vasile Alecsandri, director al Școlii Normale din Galați, membru al Comitetului Monumentelor Istorice, licențiat în litere, în mai multe rânduri profesor de română și istorie la liceul Vasile Alecsandri din Galați”; Gh.V. Chiricuță, D.D.Șoitu, L. Bourceanu, *Monografia liceului „Vasile Alecsandri” Galați. 1867-1967*, p.134, „Velichi Nicolae, profesor de istorie și limba română, 1908-1924”, fiul preotului Ioan Velichi, paroh la biserica „Precista” din Galați.

Dimitrie L. Stăhiescu⁴ adunaseră, fiecare, sute de documente legate de viața și activitatea din vechiul ținut Covurlui. Parte din aceste documente covurluiene au început a fi valorificate științific în perioada 1934-1945. De amintit că numai Dimitrie L. Stăhiescu a adunat peste 500 de documente covurluiene, „în vederea alcătuirii unei monografii, documente predate Arhivelor Statului, Galați”⁵.

O primă inițiativă de valorificare științifică a vechilor documente, editate și inedite, a avut-o profesorul Gheorghe N. Munteanu-Bârlad, care, după publicarea „*Schiței de monografie, Galați*”, în anul 1927, a pregătit pentru tipar, în anul 1932,

² Pr.Eugen Drăgoi, *Mai mult decât un interimat. Pr. Scarlat Porcescu, director la Seminarul gălățean Sf. Apostol Andrei*, „Danubius”, XXXII, Galați, 2014, p.286, nota 31, „Constantin Velichi (1912-1998), reputat istoric, născut în Galați, absolvent al Liceului Sf. Dumitru din Ismail, licențiat al Facultății de Filozofie și Litere din București, a funcționat în învățământul secundar, ca profesor la Gimnaziul din Cahul (1935-1938), iar din 1 septembrie 1938 s-a transferat la Seminarul din Galați. A mai predat istoria la Liceul Vasile Alecsandri din Galați (1939-1940). Detașat la Sofia, în cadrul „Liceului român”, iar mai apoi lector la Universitatea din capitala Bulgariei. Întors în țară, a fost lector (1956- 1957), conferențiar (1957-1970) și din 1970 profesor la Facultatea de Istorie din București. A deținut, de asemenea funcțiile de vicepreședinte al *Societății de Științe Istorice* și al *Asociației slaviștilor din România*. Autor a mai multor lucrări istorice care se referă îndeosebi la relațiile româno-bulgare; vezi și referințe biobibliografice în: *Cultura, știința și arta în județul Galați. Dicționar bibliografic*, Galați, 1973, p. 288; *Enciclopedia istoriografiei românești*, coordonator științific, Ștefan Ștefănescu, Editura „Științifică și Enciclopedică”, București, 1978, p.340; Ștefan Ștefănescu, *Un mare slavist român. Constantin Velichi*, „Hrisovul”, 1998, 3, pp. 3-6”.

³ *Enciclopedia istoriografiei românești*, p.305, „Constantin A.I. Stoide profesor, director al *Arhivelor Statului din Brașov* (1942-1962), medievalist, explorator neobosit al surselor documentare, a abordat în cercetările sale cele mai variate aspecte ale istoriei medievale românești. Contribuții însemnate privind secolul al XV-lea și istoria Moldovei în secolul al XVII-lea”. Vezi și *Enciclopedia reprezentanților scrisului istoric românesc*, vol. V (S-Z), coordonatori, Victor Spinei, Dorina N. Rusu, Editura „Karl A. Romstorfer”, Suceava, 2021, pp. 157-158.

⁴ *Biblioteca „V.A.Urechia” Galați*, „*Autobiografie, 7 mai 1981*”, pp. 1-4, „Dimitrie L. Stăhiescu născut în comuna Gârcina, jud. Neamț, la 27.X.1903; licențiat al Universității din București, Facultatea de Litere și Filozofie, specialitățile, *Istoria și Geografia* (1927); profesor (1927-1964) la Piatra-Neamț, Bacău și Galați; studii pentru teza de doctorat (1939-1941). Pregătirea tezei nu a mai putut fi terminată și susținută din cauza războiului mondial din 1941-1944; director-adjunct al Liceului „V. Alecsandri”, Galați (1946-1947); consilier educativ al Liceului „V. Alecsandri” (1947-1948). A îndeplinit și alte activități: membru activ al „Universității populare” Galați (1934-1944); director al Muzeului „Alexandru Ioan Cuza”, Galați (1942-1949); director al Secției *Institutului de Istorie Națională pentru județul Covurlui* (1943-1949); membru activ al *Societății de Științe Istorice și Filologice*, filiala Galați, de la înființare (1949) până în 1967; reprezentant al *Direcției Generale a Teatrelor pentru Galați* (1946-1950). A activat și în ziaristică: co-director al ziarului *Avântul* din Piatra-Neamț (1928-1930); prim-redactor al ziarului „Acțiunea” din Galați (1939).

⁵ Ibidem.

„Istoria Galaților”. În acest sens, propune Adunării Generale a *Societății Culturale „V.A. Urechia”* din Galați, și președintelui acestei Societăți, Grigore Manițiu⁶, să analizeze în cadrul „ședinței din 17 aprilie crt. (1932)”⁷ oportunitatea publicării aceste monografii a istoriei locale gălățene. Demersul său a fost oprit de Neculai Velichi, membru al acestei *Societăți*, care și-a exprimat părerea că

Nu se poate încă alcătui o *Monografie* a orașului, întrucât nu sunt publicate documentele, dintre care domnia sa posedă multe, și că mărturiile despre trecutul orașului sunt puține. Cu alte cuvinte, aprecia Munteanu-Bârlad, „vom mai aștepta mult timp până să avem plăcerea de a cunoaște trecutul acestui oraș, după publicarea de domnia sa a volumului de documente.”⁸

Indignat de reacția lui Neculai Velichi, preotul I.C. Beldie⁹ se întreba retoric:

Dar cine să se ocupe cu acestea? Lăsăm sarcina unul pe altul și toți, pe urmași! Cred, însă, că prea grea și încurcată moștenire le lăsăm. Prea suntem oamenii prezentului. Victime ale crizei, s-ar spune. Cred! Dar tot nu ar fi rău ca lucrări ca a D-lui Munteanu să le putem avea ca cea gata de tipar. Documentele orașului își așteaptă încă cercetătorul. O fi pe undeva? Desigur că da, se așteaptă cercetătorul.¹⁰

Nu cunoaștem numărul documentelor invocate de către Neculai Velichi, însă Constantin N. Velichi a publicat parte din ele în anii 1934, 1937 și 1940-1942. Primul set de 10 documente, publicate în 1934 sub semnătura lui Constantin N.

⁶ Nedelcu Oprea, *Biblioteca Publică „V. A. Urechia” Galați, Monografie*, vol. 1, Galați, 2002, p.302, „Grigore Manițiu (1872-1964), proprietar și comerciant din Galați, locuia pe str. Domnească nr. 32, președinte al Societății Culturale *V.A.Urechia* (1932-1934), unul din cei mai activi și insistenți membri pentru depășirea serviciușilor întru realizarea scopului încă de la înființarea Societății”.

⁷ Gh.N. Munteanu-Bârlad, *O monografie a Galaților*, „Acțiunea”, Galați, Anul III, nr. 560, joi, 21 aprilie 1932, p.1.

⁸ Ibidem.

⁹ Pr. Eugen Drăgoi, *La cumpăna dintre milenii*, Editura Episcopiei *Dunărea de Jos*, Galați, 2000, pp. 234-235, „preotul publicist Ioan C. Beldie (1887-1954), consilier cultural la Episcopia *Dunării de Jos*, s-a afirmat, mai întâi de toate, ca publicist remarcabil, îndeosebi în domeniul teologic, apoi, ca profesor, autor de manuale școlare, istoric, folclorist, literat, traducător, îndrumător misionar, apologet creștin orthodox, predicator, conferențiar, conducător și redactor al unor publicații ale vremii; a publicat: *Istoricul comunei Jorăști din județul Covurlui*, 1908; *Monografia parohiei Fârțânești*; *Schițe istorice asupra județului Covurlui. Contribuțiuni*, 1925”.

¹⁰ Econ. dr. I. C. Beldie, *O monografie a Galațiului*, „Acțiunea”, sâmbătă, 23 aprilie 1932, p. 1.

Velichi¹¹, face referire la satele „*Drăghișanii pe Jiravăț*”¹², *seliștea Sârbii, la obârșia Slivnei*¹³, *satul unde a fost Radul și Rădici*¹⁴, *satul Sârbii*¹⁵, *la gura Oancei*”. În anul 1937, Constantin N. Velichi continuă publicarea a încă 18 documente¹⁶ cu referire la satul și moșia Oncești de pe Slivna și moșia Ghibarțul din ținutul Covurluiului.

Demn de remarcat faptul că, în 1940, într-o perioadă de instabilitate politică din România și sub presiunea marilor puteri din Europa, ne-au fost luate arbitrar Basarabia, Bucovina de Nord, Ținutul Herța, Cadrilaterul și Transilvania de Nord, „Comitetul de conducere” al *Asociației profesorilor secundar din Galați*, prin vocea lui E. Caraman, președintele acestei Asociații, constata faptul că:

Dacă conjunctura ar fi fost favorabilă, am fi tipărit chiar în acest an un prim volum de 700 de pagini, cuprinzând un studiu istoric introductiv, întocmit pe baza tuturor izvoarelor cunoscute până azi, și o bogată colecție de documente inedite din secolele XVI, XVII, XVIII și XIX, lucrare pregătită de prof. C. Stoide, în colaborare cu colegul D. Stăhiescu. Până la publicarea acestui volum, vom continua să inserem în paginile *Orizonturilor* documente și studii despre trecutul Ținutului Covurlui, atât cât spațiul ne va îngădui. Să sperăm că vremurile senine vor reveni curând, și autoritățile se vor putea alătura acestei bine intenționate inițiative.¹⁷

În acest sens, Constantin N. Velichi continuă tipărirea „documentelor covurluiene” cu încă nouă documente referitoare la ținutul Covurlui și la orașul Galați¹⁸, și în colaborare cu Dimitrie L. Stăhiescu, publică alte 19 documente legate de satul Vorniceni, „*așezare aflată între Tulucești și Tătarca*”¹⁹; un an mai târziu

¹¹ Constantin N. Velichi, *Documente inedite de la Ștefan cel Mare la Ieremia Movilă*, „Revista Istorică”, anul XX, nr.7-9, iulie-septembrie 1934, pp. 239-258.

¹² Paul Păltănea, *Sate dispărute din județul Galați. 1430-1700*, „Dunărea de Jos”, seria nouă, nr.60, februarie 2007, p. 34.

¹³ Idem, *Istoria acestor locuri. Toponimia gălățeană. Numele comunelor și orașelor*, „Viața liberă”, XII, nr. 3535, 9 iulie 2001, p. 7.

¹⁴ Ibidem, „Viața liberă”, X, nr. 2952, 13 septembrie 1999, p. 9.

¹⁵ Ibidem, „Viața liberă”, XII, nr. 3635, 2 noiembrie 2001, p. 7.

¹⁶ Constantin N. Velichi, *Acte Covurluiene*, „Revista Istorică”, an.XXIII, ianuarie–martie 1937, nr. 1-3, pp. 80-94 și aprilie-iunie 1937, nr.4-6, pp. 172-181.

¹⁷ E. Caraman, *După doi ani*, „Orizonturi”, Anul III, nr.1-4, Galați, aprilie-iulie 1940, p.2.

¹⁸ Idem, *Noi contribuțiuni la istoricul vechiului ținut al Covurluiului. Documente Covurluiene*, „Orizonturi”, Galați, an III, nr.1-4, aprilie-iulie, 1940, pp. 33-47.

¹⁹ C.A. Stoide și D.L. Stăhiescu, *Vorniceni. Un sat dispărut din ținutul Covurluiului*, „Orizonturi”, an. III, nr. 5-10, Galați, august 1940-ianuarie 1941, pp. 164-182, cu „Indice de nume” special pentru acest studiu.

(1941), Dimitrie L. Stăhiescu tipărea patru documente covurluiene legate de *moșia Cotrosul* din ținutul Covurlui²⁰.

Constatând că trecuseră doi ani de zile de la inaugurarea Muzeului „Alexandru Ioan Cuza” Galați²¹, Dimitrie Stăhiescu, profesor de istorie la Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați, „solicita”, primarului municipiului Galați, Romulus Burbea (ianuarie 1941-februarie 1942), „*postul de Director sau Conducător*” al Muzeului, „*în mod onorific*”, precizând că:

Preocupările mele, pentru a contribui la cunoașterea trecutului jud. Covurlui și a orașului Galați, sunt mai vechi. De trei ani am început a colecționa documente istorice *covurluiene* pe cari am început a le publica: parte în revista *Orizonturi*²², parte la revistele de specialitate din Capitală.²³

În data de 24 februarie 1942, Dimitrie Stăhiescu a fost numit director al Muzeului de Istorie „Alexandru Ioan Cuza” Galați de către noul primar al orașului Galați, Ghiță Vasiliu²⁴, ca urmare a referatului ajutorului de primar, Em. Constantinescu, din 16 februarie 1942, care aprecia că acel post de director

este indicat să fie ocupat de profesorul Dimitrie Stăhiescu, având o pregătire necesară și totodată satisfăcând și dorința donatorului²⁵, ca direcția acestui Muzeu să fie încredințată unui profesor. Îl recomand pentru aprobare.²⁶

La sfârșitul anului 1941, Stăhiescu îi scria fostului său coleg de facultate, Aurelian Sacerdoțeanu²⁷, că, împreună cu C.A. Stoide, pregătise pentru revista „Orizonturi” încă un studiu cu 30 documente din „*arhiva familiei Cantacuzino din*

²⁰ D.L.Stăhiescu, *Documente covurluiene referitoare la moșia Cotrosul*, „Orizonturi”, an.III, 11-12, Galați, 1940; an.IV, 1-2, Galați, februarie-mai, 1941 pp. 304-318.

²¹ Cristian-Dragoș Căldăraru, *Muzeul Cuza Vodă din Galați. 24 Ianuarie 1939. O recuperare istorică*, Editura Muzeului de Istorie Galați, 2020.

²² Revista „Orizonturi”, Revistă de cultură a Asociației profesorilor secundari din Galați, a apărut în februarie 1938, fiind coordonată de Ioan Șt. Botez, Gh. Hagiu, Gh. Popescu și Al. Popovici.

²³ Serviciul Județean Galați a Arhivelor Naționale (în continuare SJGAN), Fond *Primăria orașului Galați*, dos. 27/1941, f.1, solicitare făcută în data de 3 iunie 1941.

²⁴ Ibidem, f.3.

²⁵ Inștitutorul Paul Pașa.

²⁶ SJGAN, Fond *Primăria orașului Galați*, dos. 27/1941, f.1(v).

²⁷ *Enciclopedia istoriografiei românești*, pp. 290-291, „Aurelian Sacerdoțeanu (20 decembrie 1904-7 iunie 1976), profesor la Școala superioară de arhivistică (1929-1948), la Institutul de arhivistică (1948-1950), și la Facultatea de istorie a Universității din București (1950-1970), director general al Arhivelor Statului (1938-1953), director al revistei Hrisovul (1941-1947). Medievalist cu preocupări multiple. Unul din inițiatorii colecției naționale de documente interne *Documente privind istoria României*.”

Băleni (Covurlui), toate din sec. XVIII și se referă la proprietatea răzășească din aceste sate”. Cum această revistă nu mai avea o apariție regulată, Stăhiescu îl ruga pe Sacerdoțeanu să găsească o posibilitate pentru publicarea lor²⁸; lucru nerealizat.

În perioada anilor 1941-1942, Constantin Velichi publică documente rezultate din cercetările sale în arhiva *Sfântului Mormânt* din Constantinopol²⁹. Printre aceste documente, șapte intră în categoria „documentelor covurluiene”, din care patru sunt registre. Tot în 1942, Constantin A. Stoide publica un studiu dedicat lui „*Toderașcu din Galați, pretendent la tronul Moldovei, ridicat din mijlocul negustorilor influenți și bogați pripășiți în Moldova din lumea levantină*”³⁰. Mult mai târziu, Paul Păltănea făcea următoarele precizări privindu-l pe Toderașcu Tuduri, pârcălab de Galați:

„Const. A. Stoide a crezut că acest negustor de origine brăileană este Toderașco de la Galați sau Toderașco Tudori presupus pretendent brâncovenesc la tronul Moldovei. În realitate, sunt două persoane diferite: Tudori Arghiri și Toderașco Tudori, amândoi negustori de frunte. Toderașco Tudori, cum este trecut într-o poruncă domnească, din 20 iulie 1725, era unul dintre bogații târgului. Într-o altă mărturie, iscălește dumnealui Toderașco, așa cum îl numește și Ion Neculce, care-l socotește alesul lui Brâncoveanu pentru înlocuirea lui Antioh Cantemir. Nu a fost ctitor la biserica gălățeană „Precista” și nici la Mănăstirea „Sf. Theodor” din Iași, cum crede C. A. Stoide³¹.

²⁸ Arhivele Naționale ale României, *Aurelian Sacerdoțeanu. Corespondență (1928-1974)*, coordonator studiu : Corneliu-Mihaile Lungu, ediție de documente întocmită de Maricica Ifrim, Ana-Felicia Diaconu, București, 2004, pp. 78-80.

²⁹ Constantin N. Velichi, *Documente moldovenești (1607-1673) din arhiva Sf. Mormânt din Constantinopol*, „Buletinul Institutului Român din Sofia”, anul I, nr. 1, 1941, pp. 211-258, „Cartea Românească”, București, 1941; anul I (1941), nr.2, București, 1942, pp. 493-556. Vezi și Maria Magdalena Szekely, Ștefan S. Gorovei, *Documente regăsite dintr-o arhivă pierdută*, „Studii și Materiale de Istorie Medie”, vol. XX, 2002, pp.46, 48, „în 1936, a intrat în arhiva Metohului Sfântului Mormânt slavistul Constantin Velichi (...). Avea să transcrie 129 de documente (...) și din cele 129 de documente anunțate au apucat să vadă lumina tiparului doar 61”.

³⁰ C.A.Stoide, *Un pretendent brâncovenesc la tronul Moldovei. Toderașcu din Galați*, „Orizonturi”, Galați, an IV, 3-12, martie 1942, p. 395; C.A. Stoide republică articolul *Un pretendent brâncovenesc la tronul Moldovei. Toderașcu din Galați*, „Arhiva Românească”, Tomul X, Editura „Cartea Românească” S.A., București, 1945-1946, pp. 271-280.

³¹ Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, Partea I, Ediția a II-a, coordonată de pr. Eugen Drăgoi, Editura „Partener”, Galați, 2008, pp. 86-87. Vezi și Marius Chelcu, *Familia Tuduri: negustori ieșeni și ctitoriile lor (secolul al XVIII-lea)*, „Analele Științifice ale Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași (Seria nouă). Istorie”, tomul LXI, 2015, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2015, pp.109-110.

În vara anului 1942, Stăhiescu îi scria lui Gheorghe Kirileanu³² că are

în manuscris două studii mai mici, tot în colaborare cu Stoide, ce așteaptă ocazia să fie tipărite, și o lucrare mai mare (vreo 400 documente covurluiene, cu un studiu introductiv – *Schiță monografică*). Mă bucur și eu măcar cu acestea, care apoi să fie tipărite în cursul acestui an.³³

Îndatoririle pe care Dimitrie Stăhiescu le avea ca director al Muzeului „Alexandru Ioan Cuza” din Galați, îi ocupau foarte mult timp, după cum mărturisea într-o scrisoare trimisă lui Gh. Kirileanu, la sfârșitul anului 1942³⁴.

La începutul lunii mai 1943, Dimitrie Stăhiescu și Constantin A.Stoide îl înștiințau pe primarul municipiului Galați, Dan Sărățeanu³⁵ că au

alcătuit o colecție de documente vechi referitoare la orașul Galați și Județul Covurlui, însoțită de un studiu documentat, încheiat atât pe baza tuturor documentelor publicate până acum, cât și a celor inedite cuprinse în colecția noastră. Colecția cuprinde un număr de peste 400 (patru sute) documente, toate inedite, adunate de la diferite persoane particulare din Județul Covurlui, sau din alte părți, cât și de la Arhivele Statului (secțiile București și Iași), Biblioteca Academiei Române (București) și Biblioteca V.A. Urechia din Galați, repartizate pe secole. Documentele sunt prevăzute cu note explicative istorico-geografice în legătură cu așezările umane și locuitorii regiunii, note alcătuite pe baza tuturor știrilor publicate. Studiul introductiv cuprinde un istoric al Galaților și al Județului pe cca. 60 pagini³⁶.

Rugămintea era ca primăria Galați să acorde sprijinul financiar pentru „tipărirea acestei lucrări”. O scrisoare asemănătoare au trimis și lui Ovidiu Vlădescu, Secretar general la Președinția Consiliului de Miniștri și Subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri pentru Româнизare, Colonizare și Inventar, arătând că

³² *Enciclopedia istoriografiei românești*, p. 190, „Gh.T.Kirileanu, (1872-1960), cercetător al istoriei și vechii culturi românești, a lăsat o operă variată, bogată și valoroasă, care cuprinde ediții de texte, culegeri de folclor, studii și cercetări privind monumente ale artei medievale și personalități ale culturii naționale (îndeosebi M.Eminescu și I.Creangă).”

³³ Biblioteca „V.A.Urechia” Galați, *Colecții speciale*, Arhiva CXXXVIIIc, scrisoare din 2 august 1942, inv. 447.446.

³⁴ Biblioteca „V.A.Urechia” Galați, *Colecții speciale*, Arhiva CXXXVIIIc, Scrisoare din 28 decembrie 1942.

³⁵ Dan Sărățeanu a condus primăria municipiului Galați în perioada decembrie 1942 – august 1944.

³⁶ SJGAN, Fond *Primăria orașului Galați*, dos. 110/1943, f.18(f), scrisoare din 8 mai 1943.

au alcătuit un studiu istorico-geografic al Galaților pe baza unei colecții de 400 documente vechi, inedite, referitoare la orașul Galați și județul Covurlui, pentru editarea cărui ar necesita 600.000 lei. S-a dispus ca această lucrare să fie predată Primăriei spre a fi încredințată Comitetului de conducere a Societății Culturale „V.A.Urechia” pentru studiu și referat. În cazul unui referat favorabil, Primăria Galați va avea în primul rând interesul ca această lucrare să vadă lumina tiparului, sau, eventual, să fie tipărită în cadrul Bibliotecii „V.A.Urechia”, dat fiind aportul său pentru istoricul orașului Galați³⁷.

După o lună de zile, „*motivată de ordinul Consiliului de Miniștri*”, cei doi autori au fost invitați de primarul orașului Galați, în cabinetul său, „*pentru a discuta asupra colecției în număr de 400 documente vechi, referitoare la orașul Galați și județul Covurlui*”. După două luni de zile, pe 3 august 1943, Ovidiu Vlădescu solicita din nou primarului să-i comunice „*hotărârea luată în privința lucrării d-lor Profesori D. Stăhiescu și C. Stoide*”, iar ajutorului de primar, prof. Em. Constantinescu, i s-a transmis rugămintea de a „*face lectura lucrurilor și a refera*”.

Referatul întocmit de Em. Constantinescu a fost finalizat pe 3 septembrie 1943, concluzionându-se că cei doi profesori au realizat o

operă însemnată pentru Covurlui și Galați și merită să fie tipărită și răspândită în primul rând în cuprinsul acestui ținut. Este o contribuție destul de serioasă pentru lămurirea trecutului istoric al acestor locuri, și va servi mult pentru alcătuirea unei monografii istorice a Galaților și Covurluiului. Sunt de părere să fie sprijinită publicarea ei în volum.³⁸

Conform rezoluției primarului Dan Sărățeanu, se aprobă tipărirea acestei lucrări „în cadrul publicațiilor ce se vor face argumentat (la Biblioteca V.A.Urechia)”, și se transmitea lui Ovidiu Vlădescu:

Lucrarea D-lor Profesori D. Stăhiescu și C. Stoide, care conține o colecție de documente covurluiene și gălățene din sec. XVI–XIX, se dorește să fie tipărită în cadrul publicațiilor ce le va face Așezământul „V.A. Urechia” din Galați. În acest sens, vom face propuneri Comitetului de conducere, acordând tot sprijinul necesar.³⁹

Au fost doar promisiuni într-o perioadă în care soarta războiului luase o nouă întorsătură, iar bugetul primăriei Galați trebuia să facă față noii situații politico-militare. După o lungă perioadă de timp, abordarea subiectului publicării unui volum

³⁷ SJGAN, Fond *Primăria orașului Galați*, dos. 110/1943 f.21, scrisoare din 8 iunie 1943.

³⁸ Ibidem, f.25, scrisoare din 3 septembrie 1943.

³⁹ Ibidem f.24, Scrisoare din 28 septembrie 1943.

de „documente covurluiene” a reapărut în anii 1970-1973, când Paul Păltănea, Dan Râpă-Buicliu și Ileana Țurlan au întocmit *Catalogul colecției de documente*, aflate atunci în patrimoniul Muzeului Județean de Istorie Galați⁴⁰, completat de Dan Râpă-Buicliu, în anul 1975, cu o *Addendă* și un *Cuvânt înainte*⁴¹.

Prin aceste două lucrări se dorea

valorificarea științifică a fondului documentar-arhivistic deținut de Muzeul Județean de Istorie Galați, materializată pe calea unui Catalog – instrument de lucru în activitățile de evidență și cercetare (...), structurat în două părți: prima parte este rezultatul unei prelucrări colective a celor 792 de documente deținute de Muzeul de Istorie Galați până în anul 1973, partea a doua, *Addenda*, fiind rezultatul prelucrării personale a pachetului documentar în număr de 89 de piese achiziționate, incluzând și o donație, realizate în intervalul 1973-1975.⁴²

Parte din aceste documente au fost preluate însă de Arhivele Statului, filiala Galați. Cele două lucrări cuprind 881 documente (*Catalogul – 792 și Addenda – 89*),

fiind orânduite astfel: patru documente din sec. al XVII-lea, patru documente din sec. al XVIII-lea, 22 documente din perioada 1801-1820 inclusiv, 124 de documente din perioada 1821-1848 inclusiv, 678 de documente din perioada 1849-1900 inclusiv, 49 de documente din perioada 1901-1921⁴³,

toate sub formă de rezumat; un document din *Catalog*⁴⁴ și unul din *Addenda*⁴⁵, sunt emise în sec. al XVII-lea în „cancelaria domnească din Iași în timpul domniei lui Vasile Lupu”⁴⁶. *Catalogul* conține și un document datat „1622 (7130) iulie 9, Târgoviște”⁴⁷, în timpul domniei lui Radu Mihnea, fără referire la ținutul Covurlui. Din păcate acest *Catalog* a rămas, deocamdată, la stadiu de manuscris.

Interesul pentru cercetarea, transcrierea și publicarea documentelor din fostele ținuturi Covurlui și Tecuci l-a determinat pe George Felix Tașcă⁴⁸ să-i

⁴⁰ Muzeul de Istorie Galați, *Arhiva științifică*.

⁴¹ Ibidem, coligat.

⁴² Ibidem, *Cuvânt înainte*, f.1.

⁴³ Ibidem, f.1-2.

⁴⁴ Ibidem, *Catalog*, „1648 (7156) august 17, Iași”, f.1.

⁴⁵ Ibidem, *Addenda*, „1646(7154) august 6, Iași”, f.1.

⁴⁶ Ibidem, *Cuvânt înainte*, f.2.

⁴⁷ Ibidem, *Catalog*, f.1.

⁴⁸ „Buletinul Institutului Român de Genealogie și Heraldică Sever Zotta”, III, 1-3, Iași, 25.III. 2001, p.11, „George Felix Tașcă (2 aprilie 1914 – 13 ianuarie 2001). Din mai multe neamuri de mazili și boieri de țară veneau sângele, caracterul și îndârjirea acestui om, care a știut să poarte cu demnitate, vreme de 18 ani, cu devotament de soția sa, teribila povară a

propună lui Paul Păltănea, în anul 1976, ca împreună să publice „circa 400 de documente” aflate în Arhivele Statului Galați⁴⁹; din păcate și această propunere a rămas în faza de proiect, Paul Păltănea fiind ocupat cu alte proiecte. Cu toate acestea, George Felix Tașcă termina în decembrie 1979 lucrarea *Răzeșii de Bălăbănești*, comunicându-i lui Paul Păltănea că

nu este o monografie a satului, ci o colecție de documente despre acest sat, scrise în vechiul alfabet chirilic, cuprinzând 175 de documente legate de istoria satului Românești, denumit apoi Bălăbănești, astăzi în județul Galați.⁵⁰

Documentele din această lucrare sunt cuprinse între secolele XII-XIX, primele trei documente fiind categorisite ca „*falsuri patriotice*” ale lui Bogdan Petriceicu Hașdeu.

După aproape jumătate de secol de la prima intenție a profesorilor Stăhiescu și Stoide de a publica colecția lor de „*documente covurluiene*”, o rază de speranță pentru finalizarea acestui proiect apare în anul 1989 când profesorul Paul Păltănea îl ruga pe profesorul Ioan Caproșu, în calitate de „*executor testamentar al operei distinsului cercetător care a fost C.A. Stoide*”⁵¹, să-i transmită „*informații despre manuscrisul Documente covurluiene*”. Printre altele, Paul Păltănea făcea cunoscută dorința lui C.A. Stoide de a dona manuscrisul Bibliotecii V.A. Urechia, „*dar, probabil, pentru că directorul instituției a neglijat să solicite această donație, nu ne-a oferit manuscrisul*”⁵². Sfatul profesorului Ioan Caproșu a fost acela ca Paul Păltănea să solicite sprijinul „*doamnei Stoide*”⁵³, care, foarte probabil, nu a dat un răspuns pozitiv.

După 11 ani, Ioan Caproșu îi comunica lui Paul Păltănea vestea cea bună:

orbirii. Licențiat în drept și în științe economice, a trebuit să lucreze pe șantiere de construcții, după ce a fost exclus din barou. Pensionarea, în 1974, i-a oferit posibilitatea să se ocupe de studierea istoriei familiei sale și a celor înrudite. Din aceste cercetări pasionate au rezultat studii interesante, publicate în cea mai mare parte. Din 1993, a fost nelipsit la Simpozioanele genealogice din Iași, devenind unul dintre entuziaștii membri-fondatori ai Institutului Zotta. Colaborarea sa la *Arhiva Genealogică* a ilustrat și o direcție specială a cercetărilor genealogice, aceea a istoriei familiale”.

⁴⁹ Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*, scrisoare din 19 august 1976, inv. nr.35244; scrisoare din 27 august 1976, inv.nr.35.252.

⁵⁰ George Felix Tașcă, *Răzeșii de Bălăbănești*, Editura Muzeului de Istorie Galați, Galați, 2014, Cuvânt înainte de Cristian-Dragoș Căldăraru, pp. 1-2; Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, *Colecții speciale*, scrisoare, inv.nr. 35.896.

⁵¹ Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*, scrisoare din 11 ianuarie 1989, inv.nr.37.227.

⁵² Ibidem.

⁵³ Ibidem, scrisoare din 17 februarie 1989, inv.nr.37.244.

De aproape două decenii faceți eforturi de a da de urma manuscrisului *Documentelor Covurluiului*, pentru care ați răscolit Galații și Bucureștii. M-ați întrebat de atâtea ori și pe mine, dar n-am avut niciodată răspunsul așteptat la îndemână. Iată că acum îl am! Din nou, rolul întâmplării în istorie! Manuscrisul se află la Iași (unde, de altfel, l-ați căutat în ultimul deceniu). Este voluminos și a fost pregătit pentru tipar, cum ați bănuț și dvs, de cei doi distinși cărturari: gălățeanul Stăhiescu și ieșeanul Stoide. Manuscrisul conține toate documentele adunate de cei doi timp de decenii până în jurul lui 1970 (documentele cuprind intervalul: sec. XV - 1859).⁵⁴

Totodată, profesorul Ioan Caproșu considera că

după *Documentele bârlădene* ale lui Antonovici, *Documentele tecucene* ale lui C. Solomon și *Documentele putnene* ale lui Aurel Sava, s-ar articula, cu *Documentele covurluiene*, o întreagă regiune din Țara de Jos a Moldovei⁵⁵,

făcând recomandarea ca această lucrare să vadă lumina tiparului cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Galați, după modelul Consiliului Municipiului Iași care finanțase apariția primelor două volume de *Documente privitoare la istoria orașului Iași*.

Plin de speranțe, profesorul Paul Păltănea se adresează Consiliului Județean Galați arătând că manuscrisul cu cele

aproximativ 400 de documente covurluiene conține, după cum arată și titlul, documente referitoare la sate și moșii, unele dispărute, existente pe teritoriul Județului Covurlui cu limitele de dinaintea reformei administrative a anului 1950, adică și cu cele trei comune din nordul Văii Horincea: Lupești, Mălușteni și Țuțcani (astăzi în județul Vaslui).⁵⁶

Paul Păltănea făcea precizarea că în afară de conținutul acestui manuscris avea „*documente inedite, necunoscute autorilor*”⁵⁷, *cercetate de mine, aproximativ 150, pe care le-aș cuprinde într-o anexă printr-un rezumat al lor însoțite de cota depozitului în care sunt păstrate*”⁵⁸.

Câteva zile mai târziu, Consiliul Județului Galați transmitea Muzeului de Istorie Galați o copie a scrisorii lui Paul Păltănea, solicitând „*un punct de vedere, în*

⁵⁴ Ibidem, scrisoare din 25 septembrie 2000, inv.nr. 38.905.

⁵⁵ Ibidem.

⁵⁶ Ibidem, scrisoare din 11 octombrie 2000, inv.nr.38.907.

⁵⁷ Stăhiescu și Stoide.

⁵⁸ Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*, scrisoare din 11 octombrie 2000, inv.nr.38.907.

măsura în care se considera utilă această lucrare pentru patrimoniul cultural al județului nostru⁵⁹”.

La sfârșitul anului 2000, Paul Păltănea se adresa din nou Consiliului Județean Galați în legătură cu „documentele covurluiene”, pe care trebuia să le returneze la Iași, surprins și dezamăgit că nu a primit nici un răspuns cu privire la tipărirea acestui valoros fond documentar, important pentru Istoria Județului Galați.

De aceea îi transmitea președintelui Dan Lilion Gogonea:

presupun că scrisoarea nu v-a fost înmănată, pentru că nu pot să cred că Domnia Voastră nu ați binevoit să-mi comunicați concluzia la care ați ajuns în rezolvarea unei chestiuni de interes obștesc.⁶⁰

Răspunsul Muzeului de Istorie Galați, transmis la începutul anului 2001 Consiliul Județean Galați, a fost dezamăgitor; se preciza că Muzeul „nu poate angaja cercetători care să editeze un manuscris conținând documente al căror conținut și proveniență nu le cunoaștem. Nu putem aprecia și evalua importanța lor”⁶¹. Era un răspuns asemănător cu cel pe care profesorul Gheorghe N. Munteanu-Bârlad l-a primit în anul 1932 de la profesorul Neculai Velichi.

Astfel s-a mai pierdut o oportunitate de a fi publicate „documentele covurluiene”, manuscrisul fiind returnat la Iași profesorului Ioan Caproșu. O nouă speranță pentru publicarea acestor documente a apărut în toamna anului 2006, când, împreună cu profesorul Paul Păltănea, am mers la Iași pentru a participa la Sesiunea de comunicări științifice „Monumentul – tradiție și viitor”, proiect de aleasă ținută științifică coordonat de doamna Aurica Ichim. Cu acel prilej a avut loc și o întâlnire cu profesorul Ioan Caproșu care era convins că autoritățile gălățene vor înțelege importanța istorică a „documentelor covurluiene” pentru Istoria județului Galați.

Din păcate, starea sănătății profesorului Paul Păltănea s-a agravat, decesul survenind în seara zilei de 25 ianuarie 2008. Pe 9 aprilie 2021 a trecut la cele veșnice și profesorul Ioan Caproșu.

Astfel, după 80 de ani, *Documentele covurluiene* așteaptă încă să fie scoase la lumină. Sperăm să „redescoperim” manuscrisul în arhivele ieșene și să împlinim dorința profesorilor Dimitrie L. Stăhiescu, Constantin A. Stoide și Paul Păltănea.

În studiul de față publicăm o corespondență inedită pe subiectul „documente covurluiene”, avându-i ca semnatori pe Dimitrie L. Stăhiescu, Constantin A. Stoide, Gheorghe T. Kirileanu, Dan Sărățeanu, col. Stelian Iamandi, col. Șt. Rădulescu, Em.

⁵⁹ Idem, adresa nr. 466/19 octombrie 2000.

⁶⁰ Idem, Fond *Colecții speciale*, scrisoare din 13 decembrie 2000, inv.nr. 38.922.

⁶¹ Idem, adresa nr. 23/17 ianuarie 2001.

Constantinescu, Paul Păltănea și Ioan Caproșu, Dan Lilion Gogoncea și Ștefan Stanciu.

29.XII.1941

Stimate și iubite coleg⁶²,

Te rog să primești mulțumirile mele călduroase pentru faptul că mi-ai răspuns atât de prompt și mi-ai făcut o plăcută surpriză prin trimiterea celor 2 broșuri atât de interesante.

Îți mulțumesc de asemenea, foarte mult, pentru acceptarea publicării în „Revista Arhivelor” a documentelor și a studiului referitoare la ținutul Tecuciului. Studiul, gata mai demult, ți-l expediez acum, spre a apărea în actualul număr al revistei. La trimiterea corecturii îi vom face și un indice. De asemenea dorim să scoatem 100 extrase. E o frumoasă încurajare pentru noi.

De altfel, mai am, în colaborare cu Stoide, încă un studiu pe care l-am făcut pentru revista Asoc(iației) prof(esorilor) secundari gălățeni „Orizonturi”, unde am mai publicat eu niște documente pe care ți le-am trimis. Sunt cuprinse în acest studiu 30 de doc. transcrise de mine din arhiva familiei Cantacuzino din Băleni (Covurlui) toate din sec. XVIII și se referă la proprietatea răzășească din aceste sate. Revista însă apare f. greu din lipsă de fonduri.

Astfel, moșii care aparținuseră în sec. XVII urmașilor unor familii boierești cunoscute (ex: neamul Gheuca sau Bantăș), au trecut în stăpânirea răzeșilor, pentru a fi apoi, încetul cu încetul, cuprinse în latifundiile boierului Cantacuzin.

Cred că și aceste 30 doc. sunt interesante. Îți aduc aceasta la cunoștință poate întrezezi (cu posibilitățile pe care le ai) vreun mijloc de publicare. Cum ți-am mai spus, aceasta este o mare încurajare pentru noi cercetătorii din provincie, căci, cum vezi, se găsește și aici destul material de cercetat care nu se păstrează așa de bine ca acel din Capitală și s-ar putea cândva pierde, dacă nu s-ar mai găsi unii ca noi să se intereseze de el.

Relativ la cele ce-mi mai comunicai, află că Liceul nostru⁶³ își reorganizează biblioteca și directorul a cerut fiecărui prof(esor) de specialitate să recomande cărți interesante cari să fie apoi cumpărate. Chiar te-aș ruga, de ai timp, trimite-mi o listă de toate cărțile mai importante din domeniul istoric ce le cunoști să le propunem pentru cumpărare.

⁶² Scrisoare adresată lui Aurelian Sacerdoțeanu.

⁶³ Referire la Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați.

Mie personal mi-ar fi foarte utilă cartea d-tale „*Considerații asupra istoriei românilor în Evul Mediu*”⁶⁴. De-ai putea, să-mi trimiți un volum cu un preț mai redus, căci sunt foarte strâmtorat materialicește, și-aș fi foarte recunoscător.

Încheind, te rog mult stimat și iubite coleg, să primești cele mai calde urări de Sf. Sărbători și de Anul Nou, împreună cu distinsa doamnă, soția d-tale⁶⁵, pe care, deși nu am cinstea s-o cunosc personal, o cunosc totuși din publicațiile d-sale.

Așteptând răspunsul d-tale îți strâng călduros mâna.

D.L.Stăhiescu

Arhivele Naționale ale României, *Aurelian Sacerdoțeanu. Corespondență (1928-1974)*, coordanator studiu: Corneliu-Mihail Lungu, ediție de documente întocmită de Maricica Ifrim, Ana-Felicia Diaconu, București, 2004, pp. 78-80; D.A.N.I.C., *Fondul personal Sacerdoțeanu Aurelian*, dosar 833, f. 173.

2.VIII.1942

Mult stimat Domnule Kirileanu,

Dă-mi voie, te rog, să-și mulțumesc și eu prin această carte poștală, pentru deosebit de plăcuta surpriză și cinstea ce mi-ai făcut-o prin rândurile ce mi le-ai adresat. Îmi pare rău că n-am prilejul pe care-l are prietenul Costică de a te vedea și eu mai des. Am discuta și am pune la cale multe lucruri, căci matale știi atât de multe și ai atâtă experiență și rutină în publicistică!

Cum vezi, printre picături, mai fac și câte un studiu. Aș face mai multe, dar sunt legat de mâini și de picioare de lipsa unei biblioteci. De aceea lucrez cu Stoide, el are o minunată bibliotecă de specialitate. Și (tot) de aceea nu mai pot lucra de un an de zile la teza de doctorat, neputând sta o lună la București în vremurile de azi. Sunt foarte mâhnit.

Mai am în manuscris două studii mai mici, tot în colaborare cu Stoide, ce așteaptă ocazia să fie tipărite, și o lucrare mai mare (vreo 400 documente covurluiene, cu un studiu introductiv – *Schiță monografică*). Mă bucur și eu măcar cu acestea, care apoi să fie tipărite în cursul acestui an.

⁶⁴ Aurelian Sacerdoțeanu, *Considerații asupra istoriei românilor în Evul Mediu. Dovezile continuității și drepturilor românilor asupra teritoriilor actuale*, București, 1936.

⁶⁵ Arhivele Naționale ale României, *Aurelian Sacerdoțeanu. Corespondență (1928-1974)*, p. 30, și nota 1, „Virginia Vasiliu, căsătorită cu Aurelian Sacerdoțeanu în noiembrie 1931, asistenta profesorului Iorga, licențiată în istorie membră a Școlii Române din Roma (1924-1926) și a Școlii Române din Franța (1927-1929), doctor în istorie (1930)”; *Enciclopedia istoriografiei românești*, p. 291, „Virginia Sacerdoțeanu (4 noiembrie 1898-10 martie 1975), medievistă, a pus în valoare prin articole și note pline de interes izvoare străine necunoscute sau neutilizate în istoriografia noastră”.

Acum sunt ocupat cu organizarea Muzeului⁶⁶. Sunt absolut singur, toți mă lasă să lucrez cum cred și cum pot; îmi place însă acest fel de muncă și am apoi exemplul lui Stamatîn⁶⁷ cu care am lucrat la Muzeul lui în Cozla. Te rog mult și pe mata dă-mi un concurs: poate știi pe la cineva din Piatra (Neamț) obiecte rămase de la Elena Cuza, care a locuit acolo; ar face bine să le doneze acestui Muzeu, care e instalat în casa lui Alexandru Cuza, și e condus de un pietroian. Sper, cu autoritatea matale să găsești. Mi-ar face plăcere să vii pe la Galați, să vezi Muzeul. Te-aș servi și cu niște mâncăruri de pește admirabile.

În ce privește chestia cu numele satelor, de care-mi scrii, cred că povestea matale e cea mai justă, o astfel de părere mi-am format-o și eu, citind despre satul românesc.

Salutări lui Costică⁶⁸, bunul meu amic; am primit ce mi-a trimis. Îl admir pentru munca sa. Îi voi scrie.

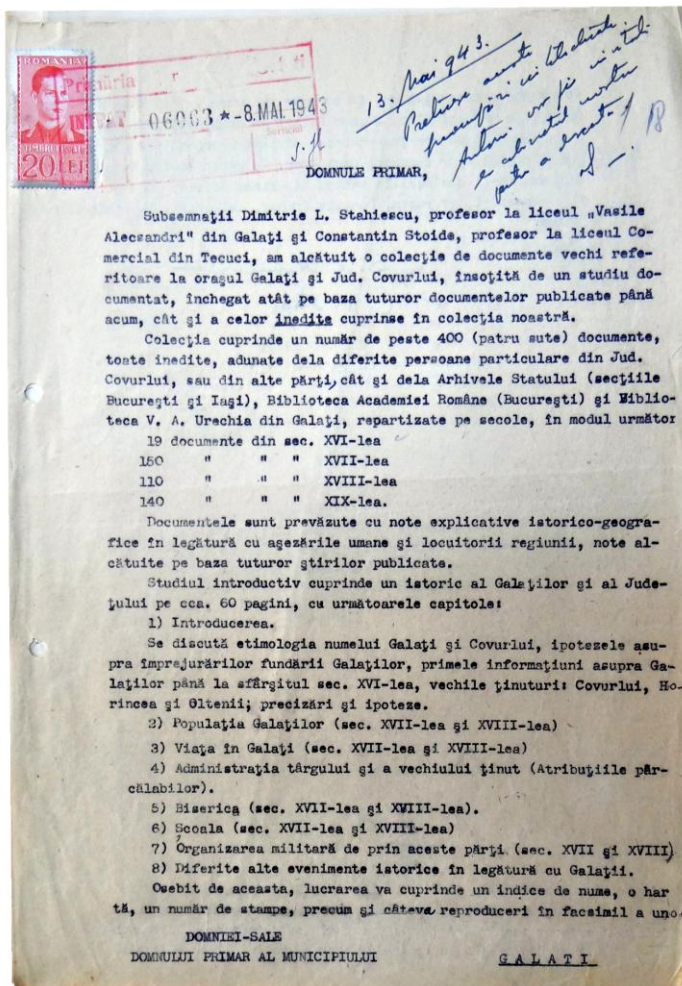
Cu respect vă salută,
s.s.Stăhiescu

Biblioteca „V.A.Urechia” Galați, Fond *Colecții speciale*, Arhiva nr.CXXXVIIIc, inv.nr.447.447.

⁶⁶ Muzeul „Alexandru Ioan Cuza” din Galați.

⁶⁷ Constantin Tomșa, *Rememorări nemțene*, „Apostolul. Revista cadrelor didactice”, serie nouă, anul XVIII, nr.192, octombrie 2016, p.13, „Mihai Stamatîn, născut în 1875 la Mălini, Suceava – decedat pe 25.09.1922 la Piatra-Neamț. Studii: în satul natal, la Fălticeni și la Liceul Național din Iași, Facultatea de Științe Naturale. Profesor la Iași, Fălticeni, la Liceul Petru Rareș Piatra-Neamț (și director), unde a înființat Internatul fiilor săteni (1914), Muzeul Regional Cozla (1920). Scrieri: *Contribuție la flora lichenologică a României* (1904); *Contribuție la flora stepelor din România* (1906); *Contribuție la flora phanrogamelor din România* (1907), precum și colaborări la revistele: „V. Adamache”, „Buletinul de Științe al Academiei Române”, „Anuarul Liceului Petru Rareș”.

⁶⁸ *Enciclopedia istoriografiei românești*, pp. 328-329, Constantin I.Turcu (1903-1980), „profesor de limbă română, arhivist principal, subdirector la Arhivele Statului Iași (1942-1963), cercetător și apoi șef de sector la Institutul de Istorie și Arheologie A.D.Xenopol (1950-1963), membru al Societății de Științe Istorice și Filologice, al Asociației pentru studii orientale, al Societății de bibliografie, al Comisiei de heraldică, genealogie și sigilografie. A publicat studii istorice, ligvistice, istorie literară, istoria culturii, bibliografii, arhivistică, istoria școalelor, istoria bibliotecii, istoria tipografiei, așezăminte religioase, monografii de sate, cercetări economice, statistice, mineralogice, instituții vechi, culegeri de documente”.

Documente caracteristice, în care se va putea vedea: pecetea târgului Galați, a mănăstirilor, a unor boieri și negustori gălățeni.

Având în vedere însemnătatea ei pentru orașul Galați, vă rugăm să binevoiți a ne comunica dacă Onor. Primăria Municipiului ar putea lua asupra-și cheltuelile pentru tipărirea acestei lucrări.

Precizați, vă rugăm, Domnule Primar, asigurarea deosebitei noastre atenție,

D. L. Stăhiescu
 C. A. Stoida

Scrisoarea profesorilor D.L. Stăhiescu și C.A. Stoida adresată Primăriei Galați, 8 mai 1943 (S.J.G.A.N., Fond *Primăria orașului Galați*, dos. 110/1943, f.18, f-v)

8 Mai, 1943

Domnule Primar,

Subsemnații, Dimitrie L. Stahiescu, profesor la Liceul *Vasile Alecsandri* din Galați și Constantin Stoide, profesor la Liceul *Comercial* din Tecuci, am alcătuit o colecție de documente vechi referitoare la orașul Galați și Județul Covurlui, însoțită de un studiu documentat, încheiat atât pe baza tuturor documentelor publicate până acum, cât și a celor inedite cuprinse în colecția noastră.

Colecția cuprinde un număr de peste 400 (patru sute) documente, toate inedite, adunate de la diferite persoane particulare din Județul Covurlui, sau din alte părți, cât și de la Arhivele Statului (secțiile București și Iași), Biblioteca Academiei Române (București) și Biblioteca *V.A. Urechia* din Galați, repartizate pe secole, în modul următor:

- 19 documente din sec. XVI-lea;
- 150 documente din sec. XVII-lea;
- 110 documente din sec. XVIII-lea;
- 140 documente din sec. XIX-lea.

Documentele sunt prevăzute cu note explicative istorico-geografice în legătură cu așezările umane și locuitorii regiunii, note alcătuite pe baza tuturor știrilor publicate.

Studiul introductiv cuprinde un istoric al Galaților și al Județului pe cca. 60 pagini, cu următoarele capitole:

1. Introducerea, se discută etimologia numelui Galați și Covurlui, ipotezele asupra Galaților până la sfârșitul sec. XVI-lea, vechile ținuturi: Covurlui, Horincea și Oltenii; precizări și ipoteze;
2. Populația Galaților (sec. XVII-lea și XVIII-lea);
3. Viața în Galați (sec. XVII-lea și XVIII-lea);
4. Admimistrația târgului și a vechiului ținut (atribuțiile pârcălabilor);
5. Biserica (sec. XVII-lea și XVIII-lea);
6. Școala (sec. XVII-lea și XVIII-lea);
7. Organizarea militară de prin aceste părți (sec. XVII și XVIII);
8. Diferite alte evenimente istorice în legătură cu Galații.

Osebit de aceasta, lucrarea va cuprinde un indice de nume, o hartă, un număr de stampe, precum și câteva reproduceri în facsimil a unor documente caracteristice, în care se va putea vedea pecetea târgului Galați, a mănăstirilor, a unor boieri și negustori gălățeni.

Având în vedere însemnătatea ei pentru orașul Galați, vă rugăm să binevoiți a ne comunica dacă Onor Primăria Municipiului ar putea lua asupra-și cheltuielile pentru tipărirea acestei lucrări.

Primiți, vă rugăm, Domnule Primar, asigurarea deosebitei noastre stime.
Domniei-Sale, Domnului Primar al Municipiului Galați

s.s. D. L. Stahiescu

s.s. C.A. Stoide

Rezoluție: 13 Mai 1943

Prețuiesc aceste preocupări intelectuale. Autorii vor fi invitați la Cabinetul nostru pentru a discuta.

Primar,

s.s. (Dan Sărățeanu)

SJAN Galați, Fond *Primăria Orașului Galați*, dos. 110/1943, f. 18(f-v).

București, 8 Iunie, 1943

ROMÂNIA

Președinția Consiliului de Miniștri

Cabinetul pentru Adm. și Org. Basarabiei, Bucovinei și Transistriei

Secția M. Bir. 5A, D.90/L3

Nr. 501.349

Domnule Primar,

D-nii Profesori D. Stahiescu și C. Stoide având o colecție de 400 documente vechi, inedite, referitoare la orașul Galați și județul Covurlui, au alcătuit un studiu istorico-geografic al Galaților, pentru editarea căruia ar necesita lei 600.000.

Adresându-se D-lui Secretar General Vlădescu, D-sa a dispus ca această lucrare să fie predată Primăriei Dvs. spre a fi încredințată Comitetului de conducere a Societății culturale „V.A.Urechia” pentru studiu și referat.

În cazul unui referat favorabil, Primăria Galați va avea în primul rând interesul ca această lucrare să vadă lumina tiparului, sau eventual să fie tipărită în

cadrul Bibliotecii „V.A. Urechia”, dat fiind aportul său pentru istoricul oraşului Galaţi.

Vă rog să binevoiţi a lua contact cu D-nii profesori D. Stahiescu şi C. Stoide în acest sens, şi a ne comunica cele ce aveţi întreprinde în această chestiune.

Primiţi, vă rog, Domnule Primar, asigurarea deosebitei mele consideraţiuni.

Secretarul Cabinetului

s.s.Colonel, Stelian Iamandi

Domniei Sale,

Domnului Primar al Municipiului Galaţi

Rezoluţie: 10 Iunie 943

Se vor invita D-nii Profesori Stahiescu şi Stoide pentru a discuta împreună cele propuse.

SJAN Galaţi, Fond *Primăria Oraşului Galaţi*, dos. 110/1943, f. 21.

11 Iunie 1943

Primăria Municipiului Galaţi

Serviciul Administrativ

Nr. 7.658

Domnului Profesor Stahiescu,

Directorul Muzeului *Cuza Vodă*

Loco,

Motivat de ordinul Preşidenţiei Consiliului de Miniştri, Nr. 501.349/943, avem onoare a vă invita în cabinetul D-lui Primar, pentru a discuta asupra colecţiei ce aveţi, în număr de 400 documente vechi, referitoare la oraşul Galaţi şi Judeţul Covurlui.

Primar,

s.s. D(an Sărăţeanu)

Şeful Serviciului,

s.s.indescifrabil

SJAN Galaţi, Fond *Primăria Oraşului Galaţi*, dos. 110/1943, f. 20.

11 Iunie 1943

Primăria Municipiului Galați
Serviciul Administrativ
Nr. 7.658

Domnului Profesor Stoide
Tecuci

Motivat de ordinul Președinției Consiliului de Miniștri, Nr. 501.349/943, avem onoare a vă invita în cabinetul D-lui Primar, pentru a discuta asupra colecției ce aveți, în număr de 400 documente vechi, referitoare la orașul Galați și județul Covurlui.

Primar, Șeful Serviciului,
s.s. D(an Sărățeanu) (Emil Constantinescu) s.s. indescifrabil

SJAN Galați, Fond *Primăria Orașului Galați*, dos. 110/1943, f. 22.

București, 3 August 1943

ROMÂNIA
Președinția Consiliului de Miniștri
Cabinetul pentru Adm. și Org.
Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei
Secția M, Bir. 5/A, Dos. 90/L.3
Nr. 501.349/CEBT

Domnule Primar,

Am onoare a reveni la adresa noastră Nr. 501.349 din 8 Iunie a.c., rugându-vă să binevoiiți a ne comunica hotărârea luată de Dvs. în privința lucrării d-lor Profesori D. Stahiescu și C. Stoide.

Primiți, vă rog, Domnule Primar, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.
Secretarul Cabinetului,
s.s.Colonel, Șt. Rădulescu
(Adresă primită în 7 august 1943).

Rezoluție: 10 August 945: Dl. Profesor Constantinescu, ajutor de primar, este rugat a face lectura lucrurilor și a refera.

SJAN Galați, Fond *Primăria Orașului Galați*, dos. 110/1943, f. 23.

3 Septembrie, (1)943

ROMÂNIA

Primăria Municipiului Galați

Serviciul Administrativ

Referat,

Am cercetat colecția de documente covurluiene și gălățene, adunate de Domnii Profesori C.Stoide și D. Stăhiescu.

Sunt în total 405 documente toate inedite și anume: 19 din sec. XVI (în slavonește și traducere), 85 din sec. XVII; 101 din sec. XVIII și 200 din sec. XIX. Aceste documente sunt foarte interesante pentru trecutul județului Covurlui și orașul Galați. În ele se cuprind multe date necunoscute până acum privitoare la:

- administrația județului și a orașului;
- aspecte din viața socială și economică din trecutul Galaților;
- date privitoare la biserică și școală;
- la trecutul ținutului respectiv sub raportul militar;
- multe știri referitoare la satele covurluiene, teritoriul lor, proprietățile

particulare, organizarea și conducerea lor etc.

Lucrarea se începe cu o prefață în care se arată importanța și noutatea acestor documente. În cuprinsul ei se află mai multe facsimile după documente, hărți și stampe. Se încheie cu indice de date și locuri.

Este netăgăduit o operă însemnată pentru Covurlui și Galați și merită să fie tipărită și răspândită în primul rând în cuprinsul acestui ținut. Este o contribuție destul de serioasă pentru lămurirea trecutului istoric al acestor locuri, și va servi mult pentru alcătuirea unei monografii istorice a Galaților și Covurluiului.

Sunt de părere să fie sprijinită publicarea ei în volum.

Ajutor de primar,

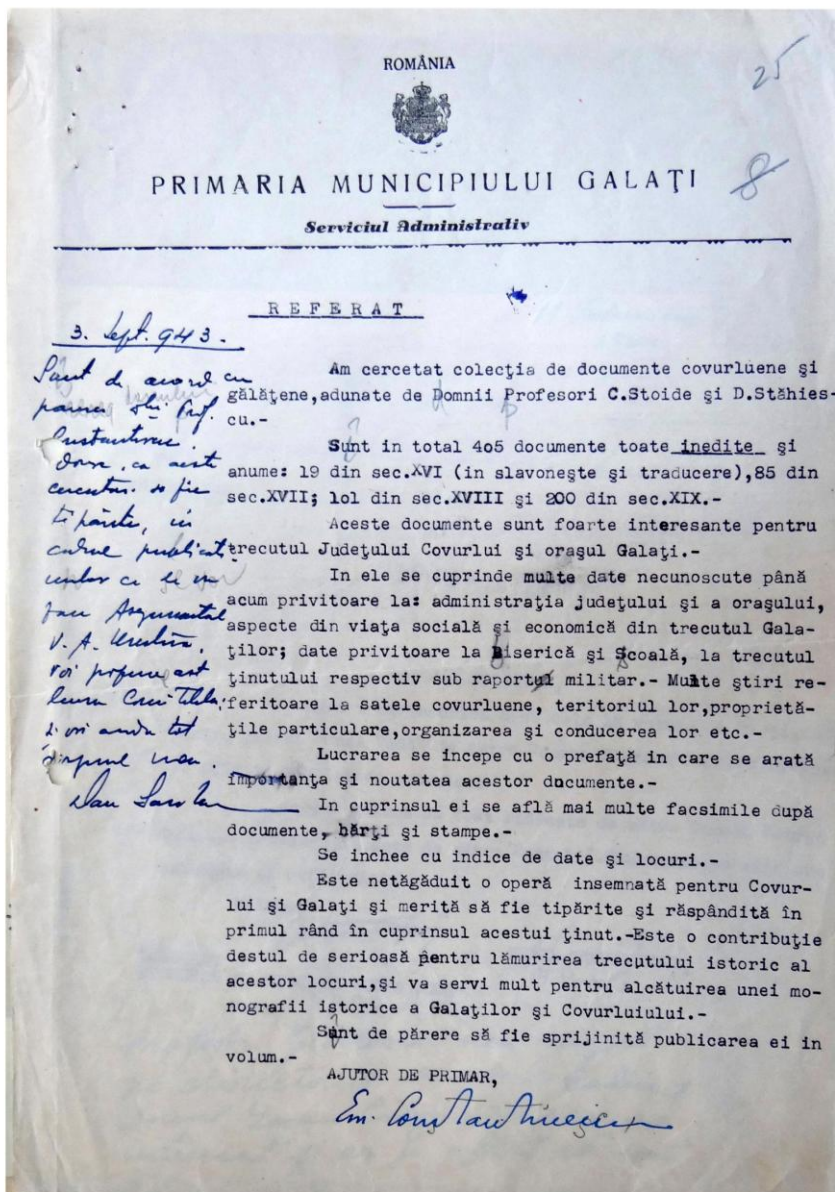
s.s. Em. Constantinescu

Rezoluție: 3 Septembrie 1943

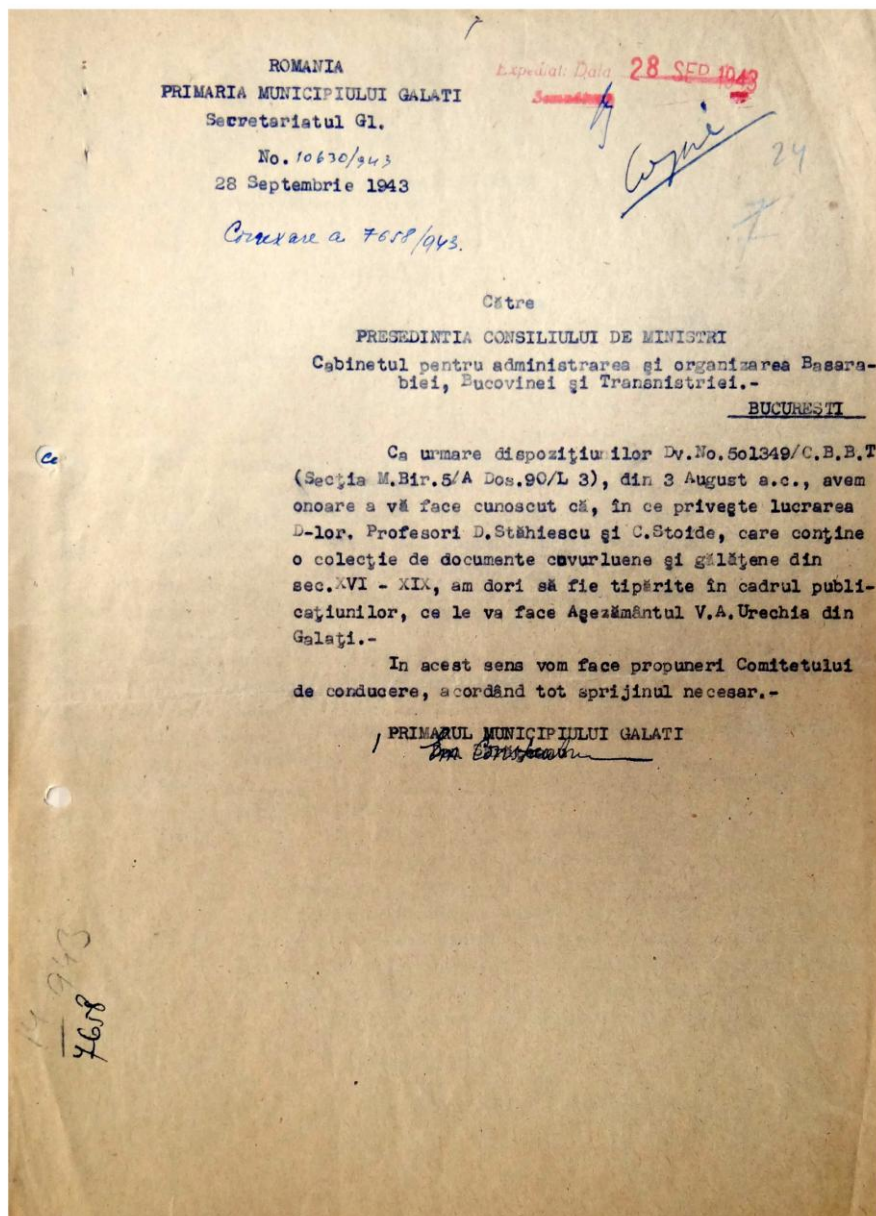
Sunt de acord cu părerea D-lui Prof. Constantinescu. Doresc ca aceste cercetări să fie tipărite, în cadrul publicațiilor ce se vor face argumentat (la Biblioteca) *V.A.Urechia*. Voi propune acest lucru Comitetului și voi acorda tot sprijinul meu.

s.s. Dan Sărățeanu

SJAN Galați, Fond *Primăria Orașului Galați*, dos. 110/1943, f. 25.

Referatul lui Em. Constantinescu avizat favorabil, 3 septembrie 1943
(S.J.G.A.N., Fond Primăria orașului Galați, dos. 110/1943, f.25)

Adresa Primăriei Galați către Președinția Consiliului de Miniștri, 28 septembrie 1943
 (S.J.G.A.N., Fond *Primăria orașului Galați*, dos. 110/1943, f.24)

28 Septembrie, 1943

ROMÂNIA

Primăria Municipiului Galați

Secretariatul Gl.

No. 10630/943, Conexare a 7658/943

Către,

Președinția Consiliului de Miniștri

Cabinetul pentru Administrare și Organizarea Basarabiei, Bucovinei și
Transnistriei, București

Ca urmare dispozițiilor Dv.No. 501349/C.B.B.T. (Secția M.Bir.5/A Dos. 90/L 3), din 3 August a.c., avem onoare a vă face cunoscut că, în ce privește lucrarea D-lor Profesori D. Stăhiescu și C. Stoide, care conține o colecție de documente covurluene și gălățene din sec. XVI – XIX, am dori să fie tipărite în cadrul publicațiilor, ce le va face Așezământul „V.A.Urechia” din Galați.

În acest sens vom face propuneri Comitetului de conducere, acordând tot sprijinul necesar.

p.Primarul Municipiului Galați

s.s.Em. Constantinescu

SJAN Galați, Fond *Primăria Orașului Galați*, dos. 110/1943, f. 24.

11 ianuarie 1989 Galați

Prea Stimate Domnule Ion Caproșu,

Vă deranjez cu rugămintea de mai jos. Probabil că vă este cunoscut că Domnul Profesor Constantin Stoide a pregătit, împreună cu D.L.Stăhiescu, un volum, rămas în manuscris, „Documente covurluene”. În convorbirile pe care le-am avut, s-a arătat dispus să doneze acest manuscris Bibliotecii „V.A. Urechia”, dar, probabil pentru că directorul instituției a neglijat să solicite această donație, nu ne-a oferit manuscrisul.

Reținând din discuția cu Dumneavoastră că sunteți executorul testamentar al operei distinsului cercetător care a fost C.A.Stoide, vă rog să aveți bunăvoința să-mi scrieți, când aveți răgaz, dacă există vreo posibilitate ca Biblioteca să intre în posesia acestui manuscris (la nevoie cred că îl și putem cumpăra). Redactez acum ultimul volum (III) din „Repertoriul documentelor istorice referitoare la județul Galați, 1430 – 1700”⁶⁹, și mi-ar fi deosebit de utilă consultarea lui.

Cu cea mai aleasă considerație,
s.s.Paul Păltănea

Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*,
inv.nr.37.227.

17 februarie 1989, Galați

Prea Stimată Doamnă Profesor Ioan Caproșu,

Vă mulțumesc pentru scrisoarea trimisă. Voi încerca să-i scriu Doamnei Stoide. Vă rog însă, dacă veți avea prilejul să discutați cu Doamna, să nu mă uitați.

Documentele de la Biblioteca „V.A.Urechia” au fost predate la Arhivele Statului Galați (ASG), deci cota documentului care vă interesează este: ASG, Fond *Biblioteca „V.A.Urechia*, II/2,3.

Urmează datele pe care le doriți; dim. 16,5x28 cm; stare de conservare proastă, lipsind parte din rândul al doilea, hârtia nu are filigran; cerneala de culoare cafenie; pecetea de ceară roșie, dim. 3,5 cm, a căzut în cea mai mare parte. Verso, notă tergală: „O sălește Andrei – Căuții la Hotin”. Are un suret (II/3) tălmăcit de Ion Stamate pitar la 24 septembrie 1808 în Iași.

Din perioada 1547-1592 se mai află documentele:

- 1557 mai 14, Pac.III/4, *D.I.R.*, XVI, A, 2, nr. 90, suret tălmăcit de Ioan Stamate pitar;

⁶⁹ Biblioteca Județeană „V.A.Urechia” Galați, Paul Păltănea, *Repertoriul documentelor istorice referitoare la județul Galați*, 1430 – 1700, manuscris, au fost realizate doar: Vol.I, partea 1-4, Galați, 1986 și Vol. II, partea 1-6, Galați, 1990.

- 1562 septembrie, Pac.I/1, *D.I.R.*, XVI, A, 2, nr. 157, suret tălmăcit de Ion Stamate pitar;
- 1573 decembrie 21, Pac.II/4, *D.I.R.*, XVI, A, III, nr.33, suret tălmăcit de Ion Stamate pitar;
- 1581 mai 11, Pac. II/5, *D.I.R.*, XVI, A, III, nr. 212, suret tălmăcit de Ion Stamate pitar;
- 1583 iunie 4, Pac.II/6, Petru Schiopul întărește o siliște „Visterca”, lângă satul Șerbești, suret tălmăcit de Ion Stamate. Nu l-am găsit în *D.I.R.*⁷⁰;
- 1586 noiembrie 3, Pac.II/8, Petru Schiopul scrie lui Bucium pârcălab, pentru hotarul Andreicăuți. Suret tălmăcit de Ion Stamate pitar. Nu l-am găsit în *D.I.R.*;
- 1587 martie 5, Pac.II/9, *D.I.R.*, XVI, A, III, nr. 414, suret tălmăcit de Ion Stamate;
- 1588 septembrie 2, Pac 2, Pac. II/10, 11, *D.I.R.*, XVI, A, III, nr. 498, orig. slav, cu un suret tălmăcit de Ion Stamate pitar;
- 1684 martie 20, Pac.II/7, *D.I.R.*, XVI, A, III, nr. 294, suret scos de pe un altul, tălmăcit de preotul Vasile Neculcescu, 4 decembrie 1804.
Cu cea mai aleasă considerație,
s.s.Paul Păltănea

Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*, inv.nr.37.244.

Iași
25 septembrie 2000

Stimate Domnule Păltănea,

De aproape două decenii faceți eforturi de a da de urma manuscrisului „*Documentelor Covurluiului*”, pentru care ați „răscolit” Galații și Bucureștii. M-ați

⁷⁰ Documentul a fost publicat de Theodor Codrescu, *Uricariul*, Tomul XIV, Iași, Tipografia „Buciumul Român”, 1889, p. 155.

întrebat de atâtea ori și pe mine, dar n-am avut niciodată răspunsul așteptat la îndemână. Iată că acul îl am! Din nou, rolul întâmplării în istorie!

Manuscrisul se află la Iași (unde, de altfel, l-ați căutat în ultimul deceniu). Este voluminos și a fost pregătit pentru tipar, cum ați bănuț și dvs, de cei doi distinși cărturari: gălățeanul Stăhiescu și ieșeanul Stoide. Manuscrisul conține toate documentele adunate de cei doi timp de decenii până în jurul lui 1970 (documentele cuprind intervalul: sec. XV-1859).

Cum știu că de o viață adunați și dvs *documentele covurluiene*, cred că numai dvs puteți edita acest volum, integrând ceea ce ați adunat cu trudă și sacrificii materiale în manuscrisul celor doi. Și-apoi, dacă ați înzestrat Galații cu cea mai bună monografie de oraș de până acum, cred că tot Dvs trebuie să aduceți și acest prinos fostului ținut și județ Covurlui.

După *Documentele bărlădene* ale lui Antonovici, *Documentele tecucene* ale lui C. Solomon și *Documentele putnene* ale lui Aurel Sava, s-ar articula cu *Documentele covurluiene* o întregă regiune din Țara de Jos a Moldovei. Aș zice chiar că acest deziderat istoriografic devine o obligație a gălățenilor pe care îi reprezentați cu atâta devoțiune și de atâta vreme în istoriografia românească.

Îmi îngădui să vă indic și o cale de concretizare rapidă (de îndelungare nu mai poate fi vorba): autoritățile locale. În acest sens, vă ofer și un precedent: cele două volume pe care vi le trimit (în curând și al treilea) de *Documente privitoare la istoria orașului Iași* tipărite de municipalitatea ieșeană (vor urma altele tipărite de Consiliul județean). Nu cred că gălățenii se pot lăsa mai prejos decât ieșenii! Deși am avut oferte de editare de la firme, am ales autoritatea de stat locală, considerând că ea este în drept să le publice și deci trebuie să aibă prioritate. Ați putea proceda la fel.

În așteptarea răspunsului dvs, vă asigur de aceeași aleasă stimă și de aceleași sentimente prietenești urându-vă succes într-o împlinirea prestigiului cărturăresc al vechiului oraș de pe Dunăre.

s.s.Ioan Caproșu

Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*, inv.nr. 38.905.

- 2 -

Conlucrarea celor doi autori a început înainte de anul 1941, când au colaborat, la reviste de specialitate, cu două studii : Vornicenii, sat dispărut din ținutul Covurlui (A fost în partea de nord a satului Tulucești) și Un mănunchi de documente privitoare la satul Liești - Tecuci.

Documentele, cu excepția celor publicate în cele două colecții naționale Documente privind istoria României și Documenta Romaniae Historica, sunt inedite și provin din arhivele naționale (București și Iași), ca și din colecții particulare, unele dintre acestea aflându-se la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Galați prin dănația lui D. L. Stăhiescu.

Pregătirea pentru tipar a documentelor necesită o îndelungă și laborioasă activitate :

- Documentele din secolele XV - XVII redactate în limba slavă (nu pot, momentan, să precizez numărul lor) trebuie transcrise de un slavist (în anii 1943 - 1947, când am fost student, la Catedra de istoria românilor nu exista un seminar de paleografie slavă) de la Institutul de Istorie "A. D. Xenopol" Iași, care trebuie remunerat.

! Toate documentele copiate de autori din arhive trebuie revăzute, pentru indicarea, la sfârșitul textului, a cotei și descrierea fizică : dimensiuni, hârtie sau pergament, alte însemnări. Operații care vor solicita o serie de deplasări la București și Iași.

- După aceste completări, documentele trebuie dactilografiate. Volumul va fi întregit cu un indice de nume (persoane și locuri), de materii și un glosar.

Pentru a scurta perioada în care vor fi realizate lucrările premergătoare tipăririi, amintite mai sus, este nevoie de un colaborator. Îmi îngădui să-l propun pe Domnul Profesor Ion T. Sion, pensionar, de la Tecuci, care are experiența editării documentelor.

Manuscrisul conține, după cum arată și titlul, documente re -

- 3 -

referitoare la sate și moșii, unele dispărute, existente pe teritoriul Județului Covurlui cu limitele de dinaintea reformei administrative a anului 1950, adică și cu cele trei comune din nordul văii Horincea : Lupești, Mălușteni și Tuțcani (astăzi în Județul Vaslui). Manuscrisul nu conține prea multe documente referitoare la orașul Galați, lip să suplinită, în parte, de volumul Tezaur documenter gălățean, editat în 1984 de Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, Galați. Restul documentelor, prin tipărire, ar completa informația științifică pe care ne-o oferă, pentru istoria Județului Galați, încă nescrisă, amintite Documente tecucene și Documente bărlădene, tipărite între anii 1911 - 1926, de Ioan Antonovici, în cinci volume.

Am interveni în structura manuscrisului prin introducerea documentelor publicate în Documente privind istoria României, Documenta Romanice Historica și alte volume tematice. Documentele inedite, necunoscute autorilor, cercetate de mine, aproximativ 150, le-am cuprins într-o anexă printr-un rezumat al lor însoțite de cota depozitului în care sunt păstrate.

Dacă se va opta pentru publicarea manuscrisului, ar fi util ca sumele alocate să fie transferate în bugetul uneia din cele două institutii de specialitate, Muzeul Județean de Istorie, Biblioteca "V.A. Urechia", care să ne angajeze colaboratori externi, cu salariu, pe perioada editării manuscrisului.

Pot să vă prezint, când veți dori Dumnezeu voastră, manuscrisul, poate și în prezența altor factori de decizie interesați în tipărirea manuscrisului Documente covurluiene.

Cu aleasă considerație,

11 octombrie 2000

Paul Păltănea
Paul Păltănea
 Str Domnească nr 23, Bl. P, ap.4
 tel. 411 541, după ora 13,30

11 octombrie 2000

Stimate Domnule Dan Lilion Gogoncea,
Președintele Consiliului Județean Galați,

Domnul Profesor Universitar dr. Ioan Caproșu, șeful Catedrei de Istorie medie universală de la Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru I. Cuza” din Iași, care ordonează, în prezent, arhiva rămasă de la Profesorul ieșean Constantin A. Stoide, a binevoit să-mi pună la dispoziție manuscrisul „Documente covurluiene”, realizat împreună cu Profesorul gălățean Dimitrie L. Stăhiescu, pentru o viitoare editare, cu sprijinul autorităților locale. Modalitate sugerată în scrisoarea pe care a avut amabilitatea să mi-o adreseze la 25 septembrie și pe care v-o anezex în copie.

Manuscrisul conține aproximativ 400 de documente (lucrez acum la ordonarea lor cronologică) emise în răstimpul secolelor XV-XIX, transcrise, în marea lor majoritate, înainte de anul 1939, de D.L.Stăhiescu care a predat istoria la Liceul „Vasile Alecsandri” între anii 1934-1964. Activitatea publicistică și-a început-o în 1933 cu un volum dedicat scriitorului Calistrat Hogaș.

Din documentele adunate de la diverse persoane a publicat, în anul 1941, *Documente covurluiene referitoare la moșia Cotrosul* (moșia a fost pe teritoriul comunei Cuca). Nu a fost inclus în *Cultura, știința și arta în Județul Galați. Dicționar biobibliografic*, editat de Biblioteca „V.A.Urechia”, 1973.

Cel de-al doilea autor, C.A.Stoide, profesor la Tecuci în perioada 1934-1944, când a publicat împreună cu C. Solomon, *Documente tecucene*, trei volume (1938-1941), a fost un prodigios cercetător al evului mediu românesc⁷¹.

Conlucrarea celor doi autori a început înainte de anul 1941, când au colaborat, la reviste de specialitate, cu două studii: „Vorniceni, sat dispărut din ținutul Covurlui”⁷² (satul a fost în partea de nord a satului Tulucești), și „Un mănunchi de documente privitoare la satul Liești-Tecuci”⁷³.

Documentele, cu excepția celor publicate în cele două colecții naționale *Documente privind istoria României* și *Documenta Romaniae Historica*, sunt inedite și provin din arhivele naționale (București și Iași), ca și din colecții particulare, unele dintre acestea aflându-se la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale-Galați prin donația lui D.L. Stăhiescu.

⁷¹ *Enciclopedia istoriografiei românești*, p.300, Constantin I. Solomon (1899-1991), „profesor și director de liceu în Tecuci, medievist, editor de documente”.

⁷² C.A. Stoide, D.L. Stăhiescu, *Vorniceni*, pp. 164-182.

⁷³ Idem, *Un mănunchi de documente privitoare la satul Liești-Tecuci*, „Revista Arhivelor”, nr.IV, 2, 1941, pp. 256-279.

Pregătirea pentru tipar a documentelor necesită o îndelungă și laborioasă activitate:

-documentele din secolele XV-XVII redactate în limba slavă (nu pot momentan să precizez numărul lor) trebuie transcrise de un slavist (în anii 1943-1947, când am fost student, la Catedra de istoria românilor nu exista un seminar de paleografie slavă) de la Institutul de Istorie "A.D. Xenopol" Iași, care trebuie remunerat.

-toate documentele copiate de autori din arhive trebuie revăzute, pentru indicarea, la sfârșitul textului, a cotei și descrierea fizică: dimensiuni, hârtie sau pergament, alte însemnări. Operațiuni care vor solicita o serie de deplasări la București și Iași.

-după aceste completări, documentele trebuie dactilografiate. Volumul va fi întregit cu un indice de nume (persoane și locuri), de materii și un glosar.

Pentru a scurta perioada în care vor fi realizate lucrările premergătoare tipăririi, amintite mai sus, este nevoie de un colaborator. Îmi îngădui să-l propun pe Domnul Profesor Ion. T. Sion, pensionar, de la Tecuci, care are experiența editării documentelor.

Manuscrisul conține, după cum arată și titlul, documente referitoare la sate și moșii, unele dispărute, existente pe teritoriul Județului Covurlui cu limitele de dinaintea reformei administrative a anului 1950, adică și cu cele trei comune din nordul văii Horincea: Lupești, Mălușteni și Țuțcani (astăzi în județul Vaslui).

Manuscrisul nu conține prea multe documente referitoare la orașul Galați, lipsă suplinită, în parte, de volumul *Tezaur documentar gălățean*, editat în 1984 de Direcția Județeană a Arhivelor Naționale-Galați. Restul documentelor, prin tipărire, ar completa informația științifică pe care ne-o oferă, pentru „Istoria Județului Galați”, încă nescrisă, amintitele *Documente tecucene* și *Documente bârlădene* (tipărite între anii 1911-1926, de Ioan Antonovici, în cinci volume).

Am intervenit în structura manuscrisului prin introducerea documentelor publicate în *Documente privind istoria României*, *Documenta Romaniae Historica* și alte volume tematice. Documentele inedite, necunoscute autorilor, cercetate de mine, aproximativ 150, le-aș cuprinde într-o anexă printr-un rezumat al lor însoțite de cota depozitului în care sunt păstrate.

Dacă se va opta pentru publicarea manuscrisului, ar fi util ca sumele alocate să fie transferate în bugetul uneia din cele două instituții de specialitate, *Muzeul Județean de Istorie*, *Biblioteca "V. A. Urechia"*, care să ne angajeze colaboratori externi, cu salariu, pe perioada editării manuscrisului.

Pot să vă prezint, când veți dori Dumneavoastră, manuscrisul, poate și în prezența altor factori de decizie interesați în tipărirea manuscrisului *Documente covurluiene*.

Cu aleasă considerație.

s.s.Paul Păltănea

Str. Domnească nr. 23, Bl. P, ap. 4.

Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*, inv.nr.38.907.

România
Consiliul Județului Galați
Strada Domnească nr. 56, Galați, 6200
Nr.466
Dosar: IF 2

Către,
Muzeul de Istorie al Județului Galați

Prin scrisoarea pe care o prezentăm în xerocopie, domnul Paul Păltănea, personalitate de referință a județului Galați, ne solicită sprijinul în scopul prelucrării și editării manuscrisului „Documente covurluiene” pus la dispoziție domniei sale de către Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Având în vedere faptul că eforturile autorilor vor însuma multe luni de trudă care vor trebui recunoscute și finalizate prin editarea manuscrisului, așteptăm din partea instituției dumneavoastră un punct de vedere privind posibilitatea încheierii unui contract de colaborare cu autorii, în măsura în care considerați utilă această lucrare pentru patrimoniul cultural al județului nostru.

Cu stimă,
Președinte,
Dan Lilion Gogoncea

20 noiembrie 2000, Galați

Stimate Domnule Profesor Universitar Dr. Ioan Caproșu,

Vă mulțumesc și pentru cel de-al treilea volum dăruit din importantul corpus al documentelor ieșene, pe care l-ați editat. Operă, constituită cu multe și îndelungi strădanii, care vă situează ca pe cel mai important editor de documente moldovene de după Mihai Costăchescu.

La scrisoarea mea, adresată Consiliului Județean, la 9 octombrie, nu am primit niciun răspuns. Am ordonat documentele cronologic. Am aflat, printre ele, „Introducerea”, incompletă și un scurt articol, „Documentele moșiiilor familiei Cantacuzino de la Băleni”. Rămâne să compar aceste documente cu cele cercetate de mine la A.S.B., *Documente istorice*, foste la B.A.R., pentru „Note genealogice despre Cantacuzinii de la Băleni”.

Am să mai rețin un timp manuscrisul, ca să-mi extrag informațiile necunoscute mie.

Cu aleasă considerație,
s.s.Paul Păltănea

Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*,
inv.nr.38.917.

13 decembrie 2000

Stimate Domnule Dan Lilion Gogoncea,
Președintele Consiliului Județean Galați,

Cu două luni în urmă, la 11 octombrie a.c., v-am înaintat o scrisoare, înregistrată la nr. 5466, în care vă încunoștințam despre existența unui manuscris, intitulat „Documente Covurluiene”, întocmit în 1942 de Profesorii D.L. Stăhiescu și C.A. Stoide, pe care mi l-a pus la dispoziție Domnul Profesor Universitar Dr. Ioan Caproșu de la Universitatea „Alexandru I. Cuza” Iași, pentru o eventuală editare de către autoritățile locale.

Nu am primit până acum nici un răspuns. Presupun că scrisoarea nu v-a fost înmănată, pentru că nu pot să cred că Domnia Voastră nu ați binevoit să-mi comunicați concluzia la care ați ajuns în rezolvarea unei chestiuni de interes obșesc.

Revenirea mea de acum este determinată doar de considerentul că trebuie să știu dacă mai rețin manuscrisul sau îl restitui Domnului Profesor Universitar Dr. Ioan Caproșu.

Cu aleasă considerație,
s.s.Paul Păltănea

Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*,
inv.nr.38.922.

17.01. 2001

Muzeul de Istorie Galați
Str. Mr. Iancu Fotea Nr.2
NR. 23

Către,
Consiliul Județului Galați
În atenția doamnei Zlătescu

Referitor la scrisoarea nr. 466 din 19.10.2000, primită de instituția noastră, vă comunicăm punctul de vedere solicitat.

Manuscrisul întocmit de Constantin A. Stoide cu titlul „Documente covurluiene”, aflat în posesia domnului Paul Păltănea, are un conținut pe care nu-l cunoaștem. În context, menționăm că în programul Academiei Române se află și publicarea documentelor românești, într-un corpus cu titlul „Documenta Romaniae Historica”. Deci, documentele aflate în manuscris au fost inedite ori sunt inedite?

Instituția noastră nu poate angaja cercetători care să editeze un manuscris conținând documente al căror conținut și proveniență nu le cunoaștem. Nu putem aprecia și evalua importanța lor.

Cu deosebită stimă,
Director,
s.s.Ștefan Stanciu

Muzeul de Istorie „Paul Păltănea” Galați, Fond *Colecții speciale*,
inv.nr.38.922.